

HRVATSKO KEMIJSKO DRUŠTVO

Redovita godišnja skupština

Zagreb, 25. lipnja 2011.

ZAPISNIK I IZVJEŠĆA

Zagreb, 2011.

HRVATSKO KEMIJSKO DRUŠTVO

Redovita godišnja skupština

Zagreb, 25. lipnja 2011. godine

Redovita Godišnja skupština Hrvatskoga kemijskog društva za godinu 2011. održana je u srijedu, 25. svibnja u 17:00 sati u velikoj predavaonici Kemijskog odsjeka Prirodoslovno-matematičkog fakulteta, Horvatovac 102a.

Prisutni:

Sulejman Alihodžić, Nikola Basarić, Marija Brgles, Mario Cetina, Tomislav Cvitaš, Mateja Djetelić, Vesna Čaplar, Nada Horvatinčić, Anica Hunjet, Nives Ivić, Krešimir Jakopčić, Ksenija Jozić, Nenad Judaš, Nikola Kallay, Leo Klasinc, Borislav Kovačević, Davor Kovačević, Kruno Kovačević, Olga Kronja, Kristina Kučanda, Dubravka Lešić, Marija Luić, Kata Majerski, Vesna Marić, Berislav Marković, Igor Marković, Brunislav Matasović, Dubravka Matković-Čalogović, Dalibor Milić, Čedomila Milin, Snežana Miljanić, Marko Močibob, Danijel Namjesnik, Tomislav Portada, Tajana Preočanin, Biserka Prugovečki, Irina Pucić, Franjo Ranogajec, Željka Soldin, Vladimir Stilinović, Vitomir Šunjić, Predrag Tepeš, Filip Topić, Vesna Tomašić, Nada Trajkov, Branko Tripalo, Lidija Varga-Defterdarović, Zorica Veksli, Filip Vranješević, Branka Zorc, Biserka Žinić, Mladen Žinić, Ivana Weygand-Đurašević.

Ispričali se:

Ivanka Jerić, Mila Jukić, Boris Kamenar, Spomenka Kovač, Ivica Malnar, Danko Škare, Dubravka Turčinović.

Dnevni red

1. Pozdrav predsjednika HKD-a
2. Dodjela Nagrade Leopold Ružička za 2010. godinu dr. sc. Daliboru Miliću
Predavanje: dr. sc. Dalibor Milić, Kemijski odsjek, PMF, Zagreb, "Tirozin-fenol-liaza uhvaćena na djelu – proteinska kristalografija u službi enzimologije"
3. Izbor dvaju zapisničara i dvaju ovjervitelja zapisnika
4. Izvještaji: predsjednika, tajnice, blagajnice, glavnog urednika CCA, predsjednika podružnica, pročelnika sekcija
5. Rasprava o izvještajima i prijedlozima skupštini
6. Izbor časnika Društva za mandatno razdoblje 2011.–2013. godine
7. Kemijska olimpijada
8. Aktivnosti vezane za Godinu kemije 2011.
9. Plan rada i prijedlozi za naredno razdoblje
10. Razno

Ad 1.

Na početku redovite Godišnje skupštine je predsjednik HKD Vitomir Šunjić pozdravio sve prisutne, a posebno ugledne goste Anicu Hunjet, predstavnicu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa te Branka Tripala, predsjednika HDKI. Vitomir Šunjić je predložio Dnevni red koji je kao takav prihvaćen u cijelosti. U nastavku je V. Šunjić uručio Nagradu Leopolda Ružičke za 2010. godinu dr. sc. Daliboru Miliću te najavio njegovo predavanje. Prije predavanja V. Šunjić je iznio kratku bibliografiju nagrađenika.

Ad 2.

Dalibor Milić je održao interesantno predavanje te se zahvalio HKD na dodijeljenoj nagradi. Nakon predavanja je odgovorio na nekoliko pitanja koja su postavili Marko Močibob i Nenad Judaš. V. Šunjić je zahvalio D. Miliću na izvrsnom predavanju.

Ad 3.

Za zapisničare su izabrane Snežana Miljanić i Željka Soldin, a za ovjerevitelje zapisnika Tomislav Cvitaš i Davor Kovačević.

Ad 4.

4.1. Predsjednik Društva V. Šunjić je izložio listu s prijedlogom časnika HKD za razdoblje 2011.–2013., koja će biti dana na glasanje pod Ad. 6 Dnevnog reda.

Prijedlog liste časnika:

UPRAVNI ODBOR: predsjednik: Vitomir Šunjić
 dopredsjednik: Vladimir Simeon
 tajnica: Tajana Preočanin
 blagajnica: Ivanka Jerić
 glavni urednik CCA: Nikola Kallay
 član: Mario Cetina
 član: Amir Avdagić

SUD ČAST: Leo Klasinc
 Matko Orhanović
 Kruno Kovačević

NADZORNI ODBOR: Krešimir Jakopčić
 Tomislav Cvitaš
 Franjo Ranogajec (zamjenik)

V. Šunjić je pozvao na glasanje za izbor članova Znanstveno-organizacijskog odbora XXIII Skupa kemičara i kemijskih inženjera, Osijek 2013.

PREDSJEDNICA:	Olga Kronja	FBF, Zagreb
POTPREDSJEDNICI:	Vesna Tomašić Berislav Marković	FKIT, Zagreb Sveučilište J.J. Strossmayera, Osijek
ČLANOVI:	Sulejman Alihodžić Snežana Miljanić Željka Soldin Vladimir Vinković Mirela Matić Ana Budimir	Galapagos, Zagreb PMF, Zagreb PMF, Zagreb IRB, Zagreb FBF, Zagreb FBF, Zagreb

Lista članova je sastavljena na prijedlog Upravnog odbora HKD te je na Skupštini jednoglasno prihvaćena.

V. Šunjić je nastavku izložio neke od aktivnosti društva u proteklom razdoblju:

- proširenje članstva HKD
- prijava novih predstavnika HKD za članove sekcija i radnih skupina u IUPAC i EuChemS
- poticanje partnera iz privrede te poslovnih trgovačkih tvrtki na ugovaranje sponzorskih ugovora, naglašena sve manja financijska potpora Društvu od strane MZOŠ
- podrška i sponzoriranje projekata Studentske sekcije i skupine studenata na PMF od strane HKD
- uključenje "Simpozija Vladimir Prelog" u buduće Skupove kemičara i kemijskih inženjera, naglašen značajan utjecaj V. Preloga na kemiju u Hrvatskoj
- prijedlog novog pravilnika HKD za dodjelu nagrada za mlade znanstvenike (nalazi se u prilogu Izvješća predsjednika i tajnice HKD), prijedlog je prihvaćen s jednim suzdržanim glasom
- oglašavanje aktivnosti putem web stranica HKD, poziv sekcijama, podružnicama te svim članovima HKD na ovakav način oglašavanja aktivnosti
- inicijativa za promociju izdavačke aktivnosti HKD, posebno na engleskom jeziku

4.2. Biserka Prugovečki, tajnica HKD, je iznjela najvažnije aktivnosti Društva u periodu od prethodne redovite godišnje skupštine:

- evidencija članova društva
- sustavno informiranje članova društva putem web stranice HKD
- raspisivanje natječaja i dodjeljivanje nagrada HKD
- organiziranje i promocija skupova
- aktivnosti vezane uz Godinu kemije
- organizacija natjecanja i susreta iz kemije
- pronalaženje izvora financiranja Društva
- međunarodna suradnja

Detalji vezani uz aktivnosti Društva o kojima su govorili predsjednik i tajnica Društva se nalaze u priloženom Izvješću predsjednika i tajnice HKD.

4.3. Umjesto ispričane Ivanke Jerić, blagajnice HKD, pregled financijskog poslovanja Društva je ukratko iznio V. Šunjić. Detalji o financijama Društva se nalaze u priloženom Izvješću tajnice.

4.4. Nikola Kallay, glavni urednik časopisa *Croatica Chemica Acta* govorio je o teškoj financijskoj situaciji u kojoj se nalazi časopis. Marija Luić je pokrenula raspravu o pravednijoj raspodjeli sredstava od strane resornog Ministarstva. Naglašena je nužna potreba za povećanim financiranjem jednog od najboljih časopisa u državi od strane MZOŠ. Predstavnica MZOŠ Anica Hunjet je govorila o smanjenju prihoda izdavaštvu općenito zbog loše financijske situacije u cijeloj Državi. Pri tome je dogovoreno da Nikola Kallay podnese zahtjev i izvješće MZOŠ-u u svrhu povećanja financijske potpore. U nastavku svojeg izvješća Nikola Kallay je govorio o unapređenju poslovanja u *Croatici Chemici Acti* (financijska ušteda i povećana brzina pripreme za tisak, unapređenje informacijske tehnologije, promjene u organizaciji rada uredništva, tematski brojevi, novi izvori financiranja). Detalji o navedenim aktivnostima mogu se u pronaći u priloženom Izvješću Nikole Kallaya.

4.5. Članica Podružnice HKD Rijeka je govorila o problemima vezanim uz evidenciju članova podružnice. U nastavku je istaknuto da je glavna aktivnost Podružnice usmjerena na organiziranje kolokvija. Popis aktivnosti i popis održanih kolokvija nalazi se u Izvješću predsjednika Podružnice Rijeka Nikole Blaževića.

4.6. Predsjednica Podružnice HKD Split, Mila Jukić unaprijed se ispričala zbog izostanka sa Skupštine. Auditoriju je prikazano Izvješće o radu ove Podružnice koje se nalazi u prilogu Zapisniku.

4.7. Berislav Marković, predsjednik Podružnice Hrvatskog kemijskog društva za Slavoniju – Osijek, naveo je glavne aktivnosti Podružnice tijekom proteklog razdoblja koje su bile vezane uz prikupljanje, evidenciju i aktiviranje članstva te promociju kemije. Istaknuo je da je tijekom protekle godine održan i jedan kolokvij te započeta suradnja s Društvom kemičara i tehnologa u Osijeku. U priloženom Izvješću navedeni su detalji o provedenim aktivnostima te planovi za rad u narednom periodu.

4.8. Predrag Tepeš, predsjednik Podružnice SZ HR – Varaždin, izjavio je da je broj članova Podružnice povećan s 24 člana u lipnju prošle godine na 62 člana u travnju ove godine. Obzirom da su većina članova profesori osnovnih i srednjih škola Varaždinske i Međimurske županije, Podružnica se posvećuje edukaciji (predavanja, seminari, radionice) profesora i nastavnika kemije, te pomoći učenicima u osnovnim i srednjim školama. Detalji o financijskoj potpori i provedbi projekta cjeloživotnog obrazovanja profesora kemije navedeni su u Izvješću.

4.9. Lidija Varga-Defterdarović, pročelnica Sekcije za nomenklaturu i terminologiju organske kemije HDKI i HKD, navela je tiskani prijevod IUPAC preporuka, prijevod na recenziji te planirane prijevode. Istaknula je da se i dalje intenzivno radi na uspostavljanju baze hrvatskoga kemijskog nazivlja KENA, a u okviru izgradnje baze hrvatskoga strukovnog nazivlja STRUNA pod pokroviteljstvom Hrvatske zaklade za znanost. Podsjetila je da je svrha projekta KENA stvaranje baze hrvatskoga kemijskog nazivlja iz anorganske, organske, analitičke i fizikalne kemije, kao i njihovih definicija i istovrijednica na engleskome jeziku, ali i proširivanje na druge jezike. Detaljan opis projekata i popis provedenih aktivnosti Sekcije navedeni su u Izvješću.

4.10. Nikola Basarić, pročelnik Sekcije za organsku kemiju Hrvatskog kemijskog društva, izjavio je da se od 30. lipnja 2010. godine rad Sekcije za organsku kemiju odvijao kroz održavanje predavanja. U su-organizaciji sa Zavodom za organsku kemiju i biokemiju Instituta Ruđer Bošković održano je 17 predavanja. Popis održanih predavanja nalazi se u Izvješću N. Basarića.

4.11. Nenad Judaš, voditelj E-škole kemije, istaknuo je podatak da je od lipnja 2010. do svibnja 2011. u rubriku *Vi pitate E-škola odgovara* upisano 426 nova odgovora na postavljena pitanja te ih je sada na web-stranicama dostupno 4472. U istom periodu u okviru programa *Kemijska radionica - Učenje otkrivanjem* godine održani su kemijski seminari za učenike i nastavnike u Križevcima, Varaždinu, Bjelovaru, Čakovcu i Đakovu. Na Državnom natjecanju iz kemije, održanom u Puli, 9.–12. svibnja 2011., E-škola kemije je organizirala nekoliko radionica za učenike i nastavnike te knjigama nagradila najuspješnije. Dodatni podaci nalaze se u Izvješću N. Judaša.

U nastavku Nenad Judaš izvjestio je o međunarodnoj konferenciji *1st Croatian Workshop on Chemical Education (1CWCE)* održanoj u Splitu od 10. do 14. studenog 2010. godine. Pri tome je naglasio da ova konferencija predstavlja prvi korak u ispunjenju dugoročnog projekta *Toward Higher Quality of Chemistry Teacher In-service Training in Croatia*. Detalji o organizaciji, programu i uspjehu konferencije navedeni su u odgovarajućem Izvješću.

4.12. Pročelnik Sekcije za medicinsku / farmaceutsku kemiju Hrvatskog kemijskog društva, Ivica Malnar, unaprijed se ispričao zbog izostanka sa Skupštine. Stoga je u njegovo ime Vitomir Šunjić izjavio da je Sekcija postala punopravnom članicom Europske Federacije za Medicinsku Kemiju (EFMC) u rujnu 2010. godine. Naveo je misiju Sekcije koja obuhvaća razvoj i promicanje znanstvenih, profesionalnih i obrazovnih aktivnosti iz područja medicinske / farmaceutske kemije te odgovarajuće aktivnosti vezane uz njezinu provedbu. Detalji o zadacima Sekcije navedene su u Izvješću pročelnika Sekcije, I. Malnara.

4.13. Pročelnica Sekcije za izobrazbu Hrvatskog kemijskog društva, Dubravka Turčinović, unaprijed se ispričala radi nemogućnosti sudjelovanja na Skupštini. O radu Sekcije u proteklom razdoblju stoga je izvjestio Tomislav Portada. Izjavio je da se sastanci Sekcije za izobrazbu i dalje redovito održavaju ponedjeljkom u 19:45 sati u učionici za kemiju V. gimnazije u Zagrebu, Klaićeva 1, na kojima se uz stručno usavršavanje nastavnika raspravlja i o različitim temama i problemima vezanima uz nastavu kemije. Naveo je da je u okviru provedenih aktivnosti Sekcije održano 5 predavanja i 5 radionica, te istaknuo doprinos aktivnih članova Sekcije u organizaciji i radu dva vrlo značajna skupa: I. Hrvatskoj konferenciji o obrazovanju u kemiji i XXII. Hrvatskom skupu kemičara i kemijskih inženjera. Detalji o predavanjima, radionicama i sudjelovanju na skupovima nalaze se u Izvješću.

4.14. Filip Topić, pročelnik Studentske sekcije Hrvatskog kemijskog društva, izvjestio je da je od protekle redovne skupštine održano nekoliko predavanja i radionica te da je 20. svibnja 2011. organiziran izlet u Trst koji je uključivao posjet sinkrotronu Elettra i špilji Grotta Gigante. I dalje je u tijeku popularizacijski projekt *Znanstvene čarolije* proizašao iz Studentske sekcije u nastojanju da se kemija i znanost općenito približe onima najmlađima kroz interaktivne radionice. Podaci o provedbi projekta kroz održavanje radionica u dječjim vrtićima i sudjelovanje na pojedinim manifestacijama navedeni su u Izvješću.

Ad 5.

Izvještaji o radu podružnica i sekcija Hrvatskog kemijskog društva saslušani s velikim interesom. Pri tome je predloženo da se obavijesti o održavanju predavanja pojedinih Sekcija šalju svim članovima Društva.

Ad 6.

Predsjednik Društva pozvao je na glasanje za izbor časnika Hrvatskog kemijskog društva za mandatno razdoblje 2011.–2013. godine. Lista članova izložena pod Ad 4.1 jednoglasno je prihvaćena.

Ad 7.

Tomislav Cvitaš izvjestio je o 42. Međunarodnoj kemijskoj olimpijadi koja se održala u Tokiju u Japanu, od 17. do 29. srpnja 2010. godine. Na Olimpijadi su sudjelovali Filip Vranješević (V. gimnazija, Zagreb), Igor Marković (V. gimnazija, Zagreb), Kristina Kučanda (I. gimnazija, Zagreb) i Fran Petričević (III. gimnazija, Osijek). Kvalificirani učenici tom su prilikom bili vrlo uspješni osvojivši dvije srebrne (Filip i Kristina) i jednu brončanu (Igor) medalju. U znak priznanja njihovom uspjehu na IChO 2010. uručene su im odgovarajuće nagrade Hrvatskog kemijskog društva. U nastavku je Tomislav Cvitaš izjavio da su od prosinca 2010. do travnja 2011. održane pripreme za 43. Međunarodnu kemijsku olimpijadu koja će se održati u Ankari u Turskoj. Sam izlučni test održan je 29. travnja 2011. Od trinaest učenika koji su pristupili testu, za IChO 2011. kvalificirali su se Filip Vranješević (V. gimnazija, Zagreb), Edi Topić (Gimnazija Andrije Mohorovičića, Rijeka), Kristina Smokrović (V. gimnazija, Zagreb) i Tomislav Begušić (III. gimnazija, Split). Filipu će to biti treće sudjelovanje na IChO.

Ad 8.

Tajana Preočanin izvjestila je Skupštinu o aktivnostima vezanim uz Međunarodnu godinu kemiju 2011., a u skladu sa smjernicama njezina obilježavanja. Izjavila je da su važnost kemije i njezin doprinos pri rješavanju globalnih problema istaknuti na XXII. Hrvatskom skupu kemičara i kemijskih inženjera te na Festivalu znanosti. Također je navela da se kemija među djecom i mladim ljudima popularizira kroz *Znanstvene čarolije*, radionice za djecu predškolskog uzrasta koje organizira Studentska sekcija HKD, *Čarolije u kemiji*, predstavu namijenjenu djeci nižih razreda osnovnih škola u organizaciji Kemijskog odsjeka PMF-a, te *Otvoreni dan Kemijskog odsjeka*, manifestaciju kojom se potiče interes učenika srednjih škola i gimnazija za studij kemije na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu, također u organizaciji Kemijskog odsjeka PMF-a. T. Preočanin je istaknula da se IYC 2011. obilježava i provođenjem Globalnog eksperimenta, kojim se analiziraju uzorci vode prikupljeni iz različitih izvora i na različitim dijelovima svijeta. Pri tome je podsjetila da se materijali i upute za jednostavne pokuse mogu preuzeti na web stranicama HKD-a, na kojima se nakon izvođenja pokusa, podaci mogu unijeti u globalnu bazu podataka.

Ad 9.

O planu rada i prijedlozima za naredno razdoblje govorili su predsjednik HKD, Vitomir Šunjić, i tajnica HKD, Biserka Prugovečki, u okviru izvještaja o aktivnostima društva (Ad 4.1 i 4.2). Pisano Izvješće predsjednika i tajnice HKD, kako je navedeno u Ad 4.2, priloženo je Zapisniku.

Ad 10.

Za riječ se javila Vesna Marić, dugogodišnja članica HKD-a, koja je zamolila Društvo da se pozivi i obavijesti HKD, osim elektroničkim putem, dostavljaju i poštom.

Zapisnik sastavili:

Željka Soldin

Snežana Miljanić

Zapisnik ovjerali:

Tomislav Cvitaš

Davor Kovačević

IZVJEŠĆA

Izvešće predsjednika i tajnice Hrvatskoga kemijskog društva

Od prošle redovite Godišnje skupštine Hrvatskoga kemijskog društva, održane 16. lipnja 2009. godine, održano je pet sjednica Upravnog odbora na kojima su sudjelovali i pročelnici sekcija. Također je održana jedna izvanredna Godišnja skupština HKD-a kojoj je prethodilo predavanje prof. dr. sc. Radana Spaventija, direktora GlaxoSmithKline Istraživačkog centra Zagreb, pod naslovom "Izazovi farmaceutske industrije".

Aktivnosti UO HKD-a u navedenom razdoblju posebno su bile vezane uz:

▪ Sređivanje evidencije članova Društva

Upotpunjena je postojeća baza podataka o članovima društva. Od početka 2009. godine pa do danas društvo broji 72 novih članova. Predsjednici triju podružnica: Split, Osijek i Varaždin također su upotpunili podatke o broju registriranih članova te su iste dostavili u tajništvo HKD-a.

▪ Sustavno informiranje članova Društva

Preko web stranice HKD-a (www.hkd.hr) i e-mail poruka, članovi su informirani o aktivnostima pojedinih sekcija te o predavanjima i projektima od interesa za kemičare.

▪ Izradu članskih iskaznica

Za sve članove HKD-a izrađene su članske iskaznice (dizajnirao Danijel Namjesnik), te su im iste dostavljene na njihove adrese.

▪ Definiranje odnosa Podružnica s matičnim Društvom

Na inicijativu Podružnice HKD-a Split, omogućeno je Podružnicama da se registriraju kao udruge i kao takve pravne osobe postanu članice HKD-a. Proces registracije uspješno je okončala Podružnica Split, te je matično Društvo definiralo odnos s njome. Da bi odnos bio pravno korektan na godišnjoj će Skupštini biti predloženo članovima društva da prihvate izmjenu/dopunu Statuta Društva, i to promjenu članka 20. Statuta Društva koji glasi : "Skupština je najviši organ HKD-a, a čine je svi članovi HKD-a." promjeniti u: "Skupština je najviši organ HKD-a, a čine je svi članovi fizičke osobe i po jedan predstavnik pravne osobe članice udruge."

▪ Pronalaženje izvora financiranja Društva

Potpisan je ugovor o sponzorstvu s Pliva Hrvatska d.o.o., te su u tijeku pregovori o sponzorstvu s nekim drugim tvrtkama.

▪ Organiziranje i promociju znanstvenih i stručnih skupova

XXII. Hrvatskog skupa kemičara i kemijskih inženjera

HDKI i HKD su organizatori navedenog skupa te je HKD delegiralo članove u znanstveno-organizacijski odbor XXII. Hrvatskog skupa kemičara i kemijskih inženjera. Članovi su: Predrag Novak, Ernest Meštrović, Maja Majerić Elenkov, Irena Škorić, Biserka Prugovečki i Nenad Judaš. Sastavljena je i odasлана prva prijava i obavjest o Skupu; XXII. hrvatski skup kemičara i kemijskih inženjera će se održati u Zagrebu (Hotel Four Points by Sheraton Panorama) od 13. do 16. veljače 2011.

1st Croatian Workshop on Chemical Education (Split, Studeni 2010)

Hrvatsko kemijsko društvo sudjeluje u organizaciji stručnog skupa koji se bavi nastavnim problemima u kemiji. Skup se organizira u suradnji s *Prirodoslovno-matematičkim fakultetom u Splitu* i *Agencijom za odgoj i obrazovanje*. Skup također ima i međunarodnu narav jer će dio programa biti organiziran uz pomoć IUPAC-ovog programa *Flying Chemist* kojeg provodi *Committee on Chemistry Education (CCE)* (www.iupac.org).

5. Centralno-europske konferencije: Chemistry Towards Biology

Konferencija će se održati ove godine u Primoštenu, organizator skupa je Institut Ruđer Bošković a HKD se uključio u promociju tog skupa.

▪ Raspisivanje natječaja i dodjeljivanje nagrada HKD-a

Prihvaćena je odluka Povjerenstva za dodjelu Nagrade "Leopold Ružička" za 2008. godinu te je nagrada dodjeljena Nikoli Basariću (nagradu je dobitniku uručio predsjednik HKD na Izvanrednoj godišnjoj skupštini 2009.), te je raspisan natječaj i prihvaćena odluka Povjerenstva za dodjelu Nagrade "Leopold Ružička" za 2009. godinu; nagrada će se dodjeliti Mojci Čakić Semenčić (na ovoj Godišnjoj skupštini).

▪ Organizacija natjecanja i susreta iz kemije

Kao i proteklih godina, HKD je sudjelovalo u organizaciji natjecanja i susreta iz kemije, a osim toga prof. dr. sc. Tomislav Cvitaš i prof. dr. sc. Branka Zorc vode pripremu natjecatelja za sudjelovanje na Međunarodnoj kemijskoj olimpijadi.

▪ Pripremu za godinu kemije 2011.

UO HKD-a je predvidio organizaciju specifične manifestacije koja bi bila vezana uz Godinu kemije 2011. Također je ukazano na niz projekata u kojima je HKD već uključen (Čarolije u kemiji, Otvoreni dan Kemijskog odsjeka PMF-a ...) a daju doprinos Godini kemije 2011.

▪ Međunarodna suradnja

Pojačana je interakcija HKD-a s međunarodnim organizacijama.

U vremenu od zadnje redovite Godišnje skupštine, UO HKD-a je imenovao nove nositelje funkcija u HKD-u i to:

- Predraga Tepeša, predsjednika Podružnice u Varaždinu
- Berislava Markovića, predsjednika Podružnice u Osijeku
- Nikolu Basarića, pročelnika Sekcije za organsku kemiju
- Vladislava Tomišića, zvaničnog predstavnika HKD-a u IUPAC-u
- Nenada Judaša, predstavnika HKD-a pri EuCheMS-u (Division of Chemical Education)
- Katu Majerski, predstavnicu HKD-a pri EuCheMS-u (Division of Organic Chemistry)
- Zvonimira Maksića, predstavnika HKD-a i člana Management Committee-a pri EuCheMS-u (Division of Computational Chemistry)
- Ivicu Malnara, predstavnika HKD-a pri European Federation of Medicinal Chemistry

Nikola Kallay

Izvešće glavnog urednika časopisa *Croatica Chemica Acta* za 2009./2010.

Usprkos sveopćim financijskim teškoćama u proteklom razdoblju uspjeli smo u elektroničkom i tiskanom izdanju objaviti sva četiri predviđena broja časopisa *Croatica Chemica Acta* (CCA) u 2009. godini (843 numerirane stranice, 90 znanstvenih radova). U tome smo uspjeli zahvaljujući članu našeg uredništva Tomici Hrenaru koji je izradom i stalnim poboljšavanjem predložka za pripremu znanstvenih radova (do sada je napravljeno već više od 300 verzija predložka) omogućio pripremu radova za tisak čime su se troškovi tiska znatno smanjili, a cijeli postupak je puno fleksibilniji i lakše se kontrolira. Troškove tiskanja smo dodatno smanjili i na druge načine. Autori su dužni lektorirati svoje radove i prirediti ih prema važećim uputama CCA čime se ubrzava i olakšava cjelokupni postupak pripreme materijala za tisak. Unutar organizacije posebnih brojeva, sklopljeni su dogovori prema kojima inicijatori posebnih brojeva snose dio ukupnih troškova. Daljnja strategija razvoja časopisa može se podijeliti na tri dijela: formalni, sadržajni i organizacijski.

Prvi broj u 2010. godini je već objavljen (u elektroničkom i tiskanom izdanju), a na naslovnici donosi popularnu sliku grada Zagreba. Poznavajući promotivni potencijal distribucije časopisa po cijelom svijetu odlučili smo u sklopu redizajna naslovnice na prednjoj strani korica prikazati sve ljepote naše zemlje s namjerom da ih približimo akademskoj zajednici u svijetu. Kako znanstvenici i sveučilišni profesori predstavljaju poželjnu i aktivnu turističku klijentelu smatramo da će to svojom atraktivnošću pomoći kako časopisu tako i našoj zemlji u ovim teškim vremenima. Na taj se način promoviraju ljepote naše zemlje te se očekuje financijska pomoć Ministarstva turizma i drugih institucija koje se bave turizmom. Dizajn naslovnice odradio je Tomica Hrenar (koji je ujedno i autor slike Zagreba na koricama prvog broja). Drugi će broj, koji je trenutno u završnoj fazi pripreme, donijeti sliku grada Varaždina.

U sklopu sveobuhvatnog projekta za formalni redizajn CCA postignuta su znatna poboljšanja koja uključuju izradu predložka i promjenu naslovnice čime je dugoročno osiguran prepoznatljiv i moderan format časopisa koji se u međunarodnoj znanstvenoj zajednici etablirao kao izvorni hrvatski znanstveni proizvod.

Radi što većeg uspjeha CCA namjeravamo privući vrijedne znanstvene radove pozivanjem istaknutih hrvatskih znanstvenika u zemlji i inozemstvu te im predložiti da svoje radove objave u nekom od posebnih brojeva CCA posvećenih određenoj tematici. To bi bili tematski brojevi, npr. *Chemistry of Life Sciences*, *Theoretical Chemistry*, *Environmental Chemistry*, itd. Preko naših istaknutih znanstvenika i njihovih poznanstava u te posebne brojeve bi bili uključeni i ostali istaknuti znanstvenici čime će se znatno poboljšati kvaliteta znanstvenih materijala publiciranih u CCA.

Za 2011. godinu dogovaramo broj posvećen 10. jubilarnom kongresu Hrvatskoga društva za biokemiju i molekularnu biologiju.

Unutar organizacijskih promjena potrebno je dodatno pojednostaviti i ubrzati peer-review recenzentski postupak. U svrhu toga nužno je angažirati područne urednike koji bi samostalno obrađivali radove i korespondirali s autorima i recenzentima, kao što je to slučaj u većini ostalih znanstvenih časopisa. Osvežena redakcija u novom sastavu bi uz dodatni angažman u recenzentskom postupku donosila i strateški važne odluke vezane uz izdavanje časopisa te aktivno kreirala politiku časopisa.

Mila Jukić

Izvešće o radu HKD-Split za razdoblje od lipnja 2009. do lipnja 2010.

Glavnina aktivnosti u proteklom periodu bila je vezana za registriranje podružnice HKD-Split (dalje u tekstu Podružnica) prema odredbama Zakona o udrugama (NN 88/2001). Upis u Registar udruga Republike Hrvatske izvršen je 16. veljače 2010.

Prvo predavanje HKD-Split organizirano je s ciljem da se zainteresira što širi krug ljudi koji djeluju u području kemije i srodnih područja. U skladu s tim obavijest o predavanju odaslana je svim postojećim članovima Podružnice kao i svim potencijalnim članovima do kojih se došlo preko srodnih strukovnih udruga.

Lokalni mediji također su bili obaviješteni o predavanju tako da je predavač imao i razgovor na HR-Split kao i u "Universitas" specijalnom prilogu dnevnog lista "Slobodne Dalmacije".

Prvi kolokvij održao je prof. dr. sc. Matko Marušić na temu "Što znači baviti se znanošću u Splitu?", unutar koje je iznio sva svoja zapažanja i sugestije kako bi se povećala znanstvena učinkovitost u postojećim radnim okolnostima. Predavanju je prisustvovalo četrdesetak kemičara, stručnjaka iz područja biomedicinskih znanosti te profesora kemije.

Na samom predavanju podijeljene su i pristupnice prilikom čega se većina prisutnih i učlanilo u Podružnicu.

U proteklom periodu organizirana su i dva znanstvena kolokvija:

186. kolokvij

19. lipnja 2009.

Dr. sc. Srđanka Tomić-Pisarović, Zavod za organsku kemiju, Kemijski odsjek Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Zagrebu
"Sinteze novih bioaktivnih glikokonjugata adamantana, adamantiltripeptida, peptidoglikan monomera i heterocikličkih spojeva"

187. kolokvij

14. srpnja 2009.

Dr. sc. Aleksandra Daković, Institut za tehnologiju nuklearnih i drugih mineralnih sirovina, Beograd, Srbija
"Adsorption of mycotoxins by natural zeolitic tuff and organozeolites"

U okviru planiranih aktivnosti Podružnica ima za cilj:

- ostvarivanje što bolje suradnje među znanstvenicima i znanstvenim institucijama kroz organiziranje znanstvenih kolokvija iz područja kemije i srodnih znanosti
- podizanje svijesti o važnosti kemije u suvremenom društvu kroz organiziranje predavanja popularnog karaktera
- organiziranje okruglih stolova vezano za aktualne teme kako u znanosti tako i u društvu
- organiziranje ljetnih škola kemije kojima bi studenti i učenici stjecali znanja i vještine iz područja kemije
- kroz predavanja i radionice unutar Sekcije za izobrazbu omogućiti nastavnicima usavršavanje kako bi se pridonijelo što boljoj kvaliteti nastave u kemiji

- organiziranje radionica za djecu na kojima bi se djeci približio svijet kemije
- povezivanje s ljudima zaposlenim u industriji te poticaj cjeloživotnog obrazovanja u kemiji u suradnji s Kemijsko-tehnološkim fakultetom u Splitu
- izrada web stranica Podružnice
- bolja povezanost sa svim sastavnicama HKD-a te podržavanje njihovih aktivnosti
- promocija Podružnice u javnosti kroz medije i na ostale načine

Sredstva za navedene aktivnosti planira se osigurati kroz članarine, donacije i putem natječaja za udruge.

Nikola Blažević

Izvešće o radu Hrvatskoga kemijskog društva – Podružnica Rijeka/Istra za 2009./2010.

Tijekom 2009./2010. godine glavna aktivnost Društva je kao i ranijih godina bila usmjerena na organiziranje kolokvija. U razdoblju na koje se odnosi ovo izvješće (predhodni izvještaj iz lipnja 2009.) održano je 8 kolokvija. Posljednji kolokvij nosi broj 393, što ukazuje na našu dugogodišnju tradiciju održavanja kolokvija. Kao što je poznato naša Podružnica Rijeka, istovremeno je i Podružnica HDBMB-a te HKDI-a, te kao takva objedinjuje rad svih triju Društava.

Obzirom da je sjedište Društva već tradicionalno na Zavodu za kemiju i biokemiju, tako se i znanstveni rad Zavoda odražava na rad Društva. Ove je godine Društvo u okviru svojih kolokvija imalo čitav niz stranih predavača. Upravo takvoj suradnji treba zahvaliti što su i mladi članovi Društva dobili mogućnost da kroz kolokvije upoznaju nove znanstvene spoznaje.

Članice naše Podružnice, Jadranka Varljen i Lara Batičić, kao članice Organizacijskog odbora, sudjelovale su u organizaciji znanstvenog sastanka - *10th International Meeting on Cholinesterases* koji se održao od 20. – 25. rujna 2009. u Šibeniku.

J. Varljen predsjednica je Organizacijskog odbora 10. jubilarnog Kongresa Hrvatskog društva za biokemiju i molekularnu biologiju - HDBMB2010, koji će se održati u Opatiji od 15. do 18. rujna 2010. Djelatnici Zavoda za kemiju i biokemiju Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, a ujedno i članovi društva aktivno sudjeluju u organizaciji ovog Kongresa.

Srećko Valić, također član naše Podružnice, bio je član Državnog povjerenstva za natjecanje iz kemije i sudjelovao je na Državnom natjecanju u Zadru od 7. do 10. svibnja 2010. u svojstvu predsjednika povjerenstva za druge razrede. Član je i komisije za provođenje stručnih ispita za nastavnike kemije u srednjim školama.

Popis održanih kolokvija:

386. kolokvij

18. rujan 2009.

Dr. sc. Zdravko Špirić, Oikon d.o.o., Institut za primijenjenu ekologiju, Zagreb
"Živa, globalni onečišćivač – ekološki i zdravstveni aspekti"

387. kolokvij

21. rujan 2009.

Prof. dr. Wilhelm Schoner, Institute of Biochemistry and Endocrinology, D-35392 Giessen
"Endogenous cardiogenic steroids, a new class of steroid hormones"

388. kolokvij

28. listopad 2009.

Prof. dr. sc. Marius Alexandru Moga, Faculty of Medicine, "Transilvania" University of Brasov
"Environmental medicine – a need of our medical teaching activity"

389. kolokvij

26. studeni 2009.

Dr. sc. Florent Dalmas, East Paris Institute of Chemistry and Materials, Department „Complex Polymer Systems“, University Paris XII, Thiais, France

"Contribution of Energy Filtered Transmission Electron Microscopy (EFTEM) to the study of microstructure / mechanical properties relationships in polymer systems"

390. kolokvij

11. veljača 2010.

Akademik Željko Kućan, Hrvatska akademija znanost i umjetnosti

"RIBOSOMI" – povodom Nobelove nagrade za kemiju 2009.

391. kolokvij

1. ožujak 2010.

Prof. dr. sc. Siniša Volarević, Zavod za molekularnu medicinu i biotehnologiju Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci

"Ribosomi i bolesti"

392. kolokvij

24. svibanj 2010.

Prof. dr. sc. Matjaž Zorko, Institut za biokemiju, Medicinski fakultet Sveučilišta u Ljubljani

"Transportan i njegovi derivati: dostavni peptidi s velikim potencijalom, ali i s nekim nepoželjnim popratnim pojavama"

393. kolokvij

16. lipanj 2010.

Erzsebet Csibi, Higher Education and Professional Representative for Hungary, Croatia and Slovenia „Pearson Education“ Budapest, Hungary

"Live and learn in the classroom, at home and at work"

Predrag Tepeš

Izješće o radu Hrvatskoga kemijskog društva – Podružnica SZ HR-Varaždin

▪ Provedene aktivnosti:

Krajem prošle 2009. g. i početkom 2010. g. provedeno je opsežno predstavljanje HKD-a potencijalnim članovima i to pomoću e-mail poruka, predstavljanja na stručnim aktivima iz kemije i biologije na osnovnim i srednjim školama, na E-školi kemije u 6. osnovnoj školi u Varaždinu. Zbog toga što se u tome vremenskom periodu odazvao premali (po našem mišljenju) broj ljudi (samo osnovne i srednje škole, skoro nitko iz industrije), za svibanj/lipanj 2010. g. planiran je još jedan poziv svim potencijalnim članovima iz Varaždinske i Međimurske županije. Također poslani su e-mailovi sa molbom za učlanjenje.

Kratkim sastankom (M. Vrbnjak i P. Tepeš) održanim početkom lipnja dogovoren je sastanak prijavljenih članova HKD i ostalih zainteresiranih pojedinaca za 17. lipnja 2010. g. na Geotehničkom fakultetu.

Sastanku koji je održan u Laboratoriju za geokemiju okoliša odazvalo se 11 članova (i potencijalnih članova) HKD, te se u ugodnom društvu raspravljalo o budućim aktivnostima Podružnice, problemima u osnovnom i srednjem školstvu, problemima profesora u školama i kako uz pomoć HKD-a riješiti neke već sad goruće probleme (licence).

▪ Plan rada za razdoblje od godinu dana:

- E-škola kemije tradicionalno će se i ove godine održati u 6. Osnovnoj školi Varaždin
- 4 susreta godišnje (u obliku sastanka članova + predavanja/seminari/radionice)
- suradnja s/između osnovnih i srednjih škola po pitanju terenske nastave, rada u laboratoriju, državnih susreta (natjecanja), pomoć učenicima iz kemije

Zbog profila članova prodružnice (većinom profesori i nastavnici osnovnih i srednjih škola) dogovoreno je da ćemo provoditi aktivnosti u dva područja:

- školska sekcija: rad s učenicima - terenska nastava, posjeti laboratorijima, projekti, itd.
- edukativno-znanstvena sekcija: rad s profesorima - predavanja, seminari, licence, itd.

HKD – podružnica SZ HR - Varaždin sa danom 17. 06. 2010. g. broji 24 članova, nadamo se s tendencijom stalnog povećavanja.

Ovim putem htio bih zahvaliti prof. Mihaeli Vrbnjak koja se srčano uključila u naš rad i motivirala ljude da pristupe udruzi, i time postala moja desna ruka.

Berislav Marković

Izvješće o radu HKD – Podružnica Slavonija / Osijek za razdoblje od studenog 2009. do lipnja 2010.

Glavne aktivnosti Podružnice Hrvatskog kemijskog društva za Slavoniju u Osijeku tijekom proteklog razdoblja bile su vezane uz prikupljanje članstva (novog i starog) te preuzimanje dužnosti novog predsjednika podružnice (B. Marković), a nakon dugog niza godina vođenja od strane Božice Šuveljak-Žuljević kojoj ćemo biti uvijek zahvalni.

Podružnica Hrvatskog kemijskog društva za Slavoniju u Osijeku djeluje od svojeg osnutka (1979.) pri Katedri za kemiju Pedagoškog (od 2004. Filozofskog) fakulteta Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku. Aktivnost Podružnice nije zamrla niti tijekom domovinskog rata zahvaljujući prvenstveno požrtvovanom radu predsjednice (B. Šuveljak-Žuljević) koja je o našem Društvu skrbila od samog osnutka pa sve do odlaska u mirovinu 2008. godine. Osnivanjem sveučilišnog Odjela za kemiju (2005.) odnosno preseljenjem u adaptirani prostor (2007.), sjedište Podružnice se premješta na novu adresu: Osijek, Kuhačeva 20. Prostorni uvjeti (nedostatak vlastitih predavaonica) za sada onemogućuju održavanje klasičnih kolokvija.

Osnivanje samostalnog sveučilišnog Odjela za kemiju pruža mogućnost za daleko aktivniji i raznovrsniji rad Podružnice. Danas u Osijeku imamo preddiplomski (a od slijedeće ak. godine i diplomski) studij kemije, konačno se nabavlja i znanstveno-istraživačka oprema (neki instrumenti su jedinstveni i u cijeloj Hrvatskoj) te će ubrzo krenuti i ostale aktivnosti vezane uz to (seminari, predavanja, radionice itd.). Uz već tradicionalno dobru suradnju s obrazovnim ustanovama (nastavnički aktivni, edukativne radionice i sl.) vjerujem da ćemo ojačati suradnju i s nekim privrednim i javnim organizacijama (već se surađuje sa Saponijom, Parkom prirode Kopački rit...). Ukratko imamo puno planova pa se nadamo da će se barem dio njih i ostvariti.

Prema trenutnom (a vjerojatno nepotpunom) popisu, u našu Podružnicu HKD za Slavoniju učlanjeno je 20-tak članova. Nakon kompletiranja popisa članova organizirati će se sastanak na kojemu će se odlučiti da li će se iskoristiti mogućnost registracije podružnice kao samostalne udruge prema Statutu HKD.

Nikola Basarić

Izvešće Sekcije za organsku kemiju Hrvatskoga kemijskog društva

U razdoblju od protekle godišnje skupštine HKD, od 24. studenog 2009. godine rad Sekcije za organsku kemiju manifestirao se kroz održavanje predavanja. U surorganizaciji sa Zavodom za organsku kemiju i biokemiju Instituta „Ruđer Bošković“ održana su sljedeća predavanja:

8. ožujak 2010.

Irena Dokli, dipl. ing.

"Asimetrična sinteza aziridina"

22. ožujak 2010.

Dr. sc. Ivana Antol

"Mogućnost primjene TD-B2LYP, SCS-CIS(D) i DFT/MRCI metoda za modeliranje fotoreakcija važnih za biološke procese vizualizacije, fotoštećenja i fotoprotekcije"

23. ožujak 2010.

Dr. sc. Zdenko Hameršak

"Stereoselektivna desimetrizacija cikličkih anhidrida"

12. travanj 2010.

Dr. sc. Ivo Crnolatac

"Hipericin fotoaktivni spoj u dijagnostici i fotodinamskoj terapiji raka mjehura"

18. svibanj 2010.

Professor S. M. Ametamey, Ph.D.

"Development of PET radiopharmaceuticals for the imaging of the brain"

18. svibanj 2010.

Professor Leonardo A. Scapozza, Ph.D.

"Why targeting the inactive conformation of protein kinases with inhibitors leads to efficient therapies?"

31. svibanj 2010.

Margareta Horvat, dipl. ing. kem.

"Fotodekarboksilativna adicija 3-(*N*-ftalimido) adamantanske kiseline na alkene"

14. lipanj 2010.

Dr. sc. Leo Frkanec

"Fotoosjetljivi supramolekulski gelovi"

Izješće Sekcije za teorijsku kemiju

Rad Sekcije obuhvaćao je ponajviše održavanje kolokvija s raspravama. Kao i obično imali smo par highlighta. To je prvenstveno predavanje profesora Lea Radoma iz Australije, koji je jedan od najboljih kompjuterskih kemičara na svijetu. Njegovo je predavanje bilo izvrsno i inspirativno. Zatim treba spomenuti mlađeg kolegu dr. Gregory Sandalu iz Kanade. Preostali predavači su vrlo mladi znanstvenici, što je tendencija naših kolokvija.

Treba posebice istaknuti angažman par članova Sekcije u organiziranju srednje-europskog simpozija "*Chemistry towards Biology*", koji će se održati u Primoštenu (8. 09. – 11. 09. 2010.). Ova serija simpozija krenula je iz Hrvatske prije desetak godina i sada se vraća natrag u svoje ishodište. Na simpoziju će naročito snažno biti zastupljena molekularna biologija (plenarni predavač Nenad Ban) i medicinska kemija (plenarni predavač Nicholas Bodor).

▪ Popis predavanja (2009. – 2010.)

18. svibnja 2009.

Dr. sc. Robert Vianello, Grupa za kvantnu organsku kemiju, Zavod za organsku kemiju i biokemiju, IRB

"Nove organske superkiseline - znanstveni izazov, industrijska potreba i obaveza prema budućim generacijama"

9. lipnja 2009.

Lidija Lerman, dipl. ing., TAPI Istraživanje i razvoj, Pliva Hrvatska d.o.o.

"Predviđanje jakosti vodikovih veza prema kiselo-baznim svojstvima molekula: 'pKa Slide Rule' "

15. lipnja 2009.

Prof. Leo Radom, School of Chemistry, University of Sydney, Sydney, Australija

"Transition-Metal-Free Hydrogenation and Hydrogenolysis: a Computational Approach"

21. srpnja 2009.

Mag. Matthias Ruckebauer, Institute for Theoretical Chemistry, University of Wiena, Beč, Austrija

"Hybrid multiple-method gradients and their application to dynamics"

3. studenog 2009.

Dr. sc. Gregory Sandala, Grupa za kvantnu organsku kemiju, Zavod za organsku kemiju i biokemiju, IRB

"Computational Studies of the Reaction Catalyzed by Methylmalonyl-CoA Mutase"

17. studenog 2009.

Nena Peran, dipl. ing., Grupa za kvantnu organsku kemiju, Zavod za organsku kemiju i biokemiju, IRB

"Računi kiselo-bazičnih pK vrijednosti za aminokiseline glicin, alanin, prolin i serin u vodi"

13. siječnja 2010.

Karlo Wittine, dipl. ing., Zavod za organsku kemiju, Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije
"Karboranske kiseline"

23. lipnja 2010., 14:00 sati, dvorana III. krila IRB-a

Karlo Lelas, dipl. ing., Zavod za matematiku i fiziku, Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje u Splitu

"Jednodimenzionalni bozonski i fermionski plin s jakom interakcijom"

Ivica Malnar

Izješće o radu Sekcije za medicinsku kemiju HKD za period lipanj 2009. – lipanj 2010.

Prijedlog za osnivanje Sekcije za medicinsku kemiju je prihvaćen na redovitoj godišnjoj skupštini HKD-a održanoj 16. lipnja 2009. godine. Glavne smjernice za osnivanjem sekcije bile su:

bolje povezivanje i suradnja dijela članova koji se bave ovom disciplinom u Hrvatskoj, upoznavanje, druženje, razmjena iskustava, 3–4 sekcijaska predavanja

- iz objektivnih razloga u proteklom periodu članovi su upućeni na zajednička sekcijaska predavanja u organizaciji Sekcije za organsku kemiju

bolje povezivanje i suradnja sa sekcijama medicinske kemije izvan Hrvatske, upoznavanje, druženje, razmjena iskustava, te organizacija i sudjelovanje na zajedničkim skupovima

- Uspostavljena izvrsna komunikacija s EFMC
- Aplikacija za članstvo prihvaćena od strane Izvršnog odbora EFMC-a
- Dobiven je poziv za sudjelovanje na sastanku Vijeća EFMC-a povodom 21st International Symposium on Medicinal Chemistry (EFMC-ISMC, Brussels, September 5–9, 2010), gdje bi aplikacija trebala biti i potvrđena

U svom budućem radu sekcija će za cilj imati doprinos napretku medicinske kemije kao znanstvene discipline na temelju gore navedenih smjernica s naglaskom na suradnji s drugim sekcijama unutar HKD-a, ali i znanstvenim organizacijama u i izvan Hrvatske, uključujući organizaciju i sudjelovanje na zajedničkim sastancima i skupovima.

Medicinska kemija je središnje mjesto modernog istraživanja i razvoja lijekova i u zadnjih nekoliko desetljeća iz puke pripreme novih spojeva prerasla je u razumijevanje molekulske osnove bolesti i njene kontrole, prepoznavanje biomolekulskih meta kao uzroka bolesti, i konačno u otkrivanje specifičnih spojeva (tzv. hitova) koji sprečavaju biomolekule u napredovanju do bolesnog stanja ili zaustavljaju bolest u njenom nastajanju. Medicinski kemičari se pri tome služe SAR-om u poboljšanju otkrivenih spojeva "hitova" optimirajući njihovu selektivnost prema određenoj meti, kao i njihova farmakokinetska (ADME-Tox) i druga svojstva.

Lidija Varga-Defterdarović

Izješće o radu Sekcije za nomenklaturu i terminologiju organske kemije HDKI i HKD za 2009/2010.

Rad Sekcije od lipnja 2009. do lipnja 2010. godine odvijao se u nekoliko pravaca:

1. Prijevod IUPAC-ovih preporuka

U sklopu biblioteke *HDKI/Kemija u industriji* objavljen je hrvatski prijevod:

Fanska nomenklatura. II dio: Promjena stupnja hidrogenacije i supstitucije derivata osnovnih fanskih hidrida. (prijevod: Kata Mlinarić-Majerski i Tatjana Šumanovac Ramljak), *Kemija u industriji* **59** (6) (2010) 295–310.

Naslov originala: Phane nomenclature. Part II. Modification of the degree of hydrogenation and substitution derivatives of phane parent hydrides. *Pure Appl. Chem.* **74** (5) (2002) 809–834.

Dovršena je i recenzija prijevoda IUPAC-ove preporuke:

Glossary of terms used in photochemistry. *Pure Appl. Chem.* **79** (3) (2007) 293–465. (prijevod: Marija Šindler i Nikola Basarić)

I dalje je u planu prijevod sljedećih IUPAC-ovih preporuka te se zainteresirani mogu javiti:

- Graphical Representation of Stereochemical Configuration. (IUPAC Recommendations 2006), *Pure Appl. Chem.* **78** (10) (2006) 1897–1970.
- Graphical Representation Standards for Chemical Structure Diagrams. (IUPAC Recommendations 2008), *Pure Appl. Chem.* **80** (2) (2008) 277–410.

2. Terminološka baza kemijskog nazivlja - KENA

U proteklom razdoblju intenzivno se radilo na uspostavljanju kemijskog nazivlja u okviru baze hrvatskoga strukovnog nazivlja. Naime, Nacionalna zaklada za znanost, visoko školstvo i tehnologijski razvoj Republike Hrvatske (NZZ) pokrovitelj je projekta Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje "Hrvatsko strukovno nazivlje - STRUNA" (voditeljica projekta je Maja Bratanić) kojega je cilj uspostava sustava koordinacije terminoloških djelatnosti u svim strukama u Hrvatskoj. Projekt podupire sve strateške vrijednosti Zaklade i uklapa se u dva temeljna područja Nacionalne strategije znanosti (razvoj informacijske tehnologije i sociokulturne tranzicije iz industrijskoga društva u društvo znanja).

U sklopu projekta STRUNA osmišljena je i izrađena baza podataka u koju se po jedinstvenim načelima unose definirani nazivi iz svih struka te njihove istoznačnice na hrvatskome jeziku i istovrijednice na nekoliko europskih jezika. Opća struktura te terminološke baze podataka sadržava sljedeće elemente:

11. predviđeni engleski, njemački, francuski i ruski, ali se po potrebi u natuknicu na hrvatskome jeziku (jedno- i višerječna)
12. gramatički blok
13. oznaku struke (strukā) kojoj natuknica pripada (po potrebi i podstruke)
14. oznaku normativnog statusa natuknice (preporučena, dopuštena, nepreporučena, zastarjela)

15. istoznačnice (sinonime) natuknice na hrvatskome jeziku
16. suprotnice (antonime)
17. istovrijednice (ekvivalente) natuknice na stranim jezicima (zasad su predviđeni engleski, njemački, francuski i ruski, ali se po potrebi u pojedinim strukama može dodati i još koji jezik)
18. definiciju
19. podnatuknice (po potrebi i potpodnatuknice)
20. definiciju podnatuknice.

U okviru projekta STRUNA prihvaćen je te se od 01. travnja 2009. do 31. svibnja 2010. godine odvijao projekt "Izgradnja hrvatskoga kemijskog nazivlja - KENA".

Cilj projekta KENA je stvaranje baze hrvatskoga kemijskog nazivlja iz opće i anorganske, organske, analitičke i fizikalne kemije, kao i njihovih definicija i istovrijednica na engleskome jeziku. Voditelj projekta je Lidija Varga-Defterdarović, suvoditelj Marija Kaštelan-Macan, suradnici Njegomir Radić, Vladimir Rapić, Tomislav Portada i Vladimir Stilinović te jezikoslovci iz Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje Tomislav Stojanov i Kristian Lewis. Na samom početku projekta projektnoj skupini se pridružio i Filip Kljajić s obradom nazivlja papirne industrije.

Trenutno je u bazu upisano oko 1900 naziva iz područja kemije i proizvodnje papira, što je u odnosu na ukupno kemijsko nazivlje relativno malo, ali u odnosu na proteklo razdoblje od svega godine dana, relativno puno. Cjelokupni započeti posao će vjerojatno završiti na entuzijazmu pojedinaca koji će i nakon isteka službenog trajanja projekta KENA na ovom problemu nastaviti raditi. Dosadašnji i budući rad na projektu KENA može se pogledati i pratiti na mrežnim stranicama <http://www.struna-kena.com/>.

U sklopu projekta KENA objavljen je stručni rad M. Kaštelan-Macan, M. Zrnčić, Nj. Radić: "Hrvatsko laboratorijsko nazivlje", *CROLAB* 1(2010) 18–23. te izlaganje na posteru M. Kaštelan-Macan, Nj. Radić, M. Zrnčić: "Hrvatski nazivi laboratorijskog posuđa", na 3. međunarodnoj konferenciji "Kompetentnost laboratorija", Cavtat, 14–17. listopada 2009.

3. Stručni i popularni članci

- T. Portada i V. Stilinović: Prijedlog pridjevske funkcijsko-razredne nomenklature. *Kemija u industriji* 58 (10) (2009) 461–464.
- T. Portada: Što sve znači slovo N u kemiji? *Priroda* 99 (11) (2009) 53.
- V. Rapić: Hrvatska nomenklatura kemijskih spojeva, *Kemija u industriji* 59 (3) (2010) 125–127.

Dubravka Turčinović

Izvešće o radu Sekcije za izobrazbu Hrvatskoga kemijskog društva u školskoj godini 2009./2010.

U školskoj godini 2009./2010. sastanci Sekcije za izobrazbu održavali su se u kemijskom kabinetu V. gimnazije u Zagrebu, Klaićeva 1, svakog ponedjeljka u 19:45 sati.

Cilj sastanaka je stručno usavršavanje nastavnika te raspravljanje o temama i problemima vezanima uz nastavu kemije na svim razinama izobrazbe, od osnovne škole do fakulteta. Održano je 9 predavanja i 7 radionica, te preko 20 pokusa uz raspravu o problemima u nastavi. Teme predavanja su bile raznolike. U sklopu sastanaka prezentirana su i dva pokusa s Državnog natjecanja iz kemije. Na sastancima se raspravljalo i o prijedlogu Nacionalnog kurikuluma, te o prijedlogu Pravilnika o ocjenjivanju. Sastancima je prisustvovalo od 8 do 41 sudionika. Najveći broj sudionika prisustvovao je temama vezanim uz Državnu maturu.

VIŠE OD 20 SUDIONIKA BILO JE NA SLJEDEĆIM PREDAVANJIMA:

26. listopada 2009.

Doc. dr. sc. Franka M. Brückler, PMF-MO

"Matematika za kemičare"

U raspravi su naglašeni najčešći matematički problemi koje imaju studenti kemije.

2. studenog 2009.

Doc. dr. sc. Nenad Judaš, PMF, ZOAK

"Lewisova simbolika i Državna matura 1"

Uz prikladne problemske zadatke ukazano je na najčešće pogreške u prikazima struktura molekula, na pojmove koji se u nastavi nepotrebno koriste, te kako predvidjeti strukturu molekule.

Pokus: Petar Vrkljan, prof. savjetnik - Dobivanje magnetita iz željeza, varikine i octa

9. studenog 2009.

Prof. dr. sc. Vitomir Šunjić

"Organska kemija u drugoj i trećoj dimenziji; od retrosinteze do stereoselektivne sinteze"

Naglašeno je da je krajnji cilj organske sinteze novo svojstvo tvari, a ne nova molekula; ciljna molekula se promatra kao skup kritičnih veza i funkcijskih skupina.

Pokus: Petar Vrkljan, prof. savjetnik: Redukcija $K_2Cr_2O_7$ sa SO_2 dobivenim gorenjem šibica

16. studenog 2009.

Doc. dr. sc. Nenad Judaš, PMF, ZOAK

"Lewisova simbolika i Državna matura 2"

Uz prikladne problemske zadatke ukazano je na pojmove koji se u nastavi nepotrebno koriste, te kako predvidjeti strukturu molekule.

Pokus: Petar Vrkljan, prof. savjetnik: Smeđa boca ($NO \rightleftharpoons NO_2$)

23. studenog 2009.

Ivka Nevistić, prof., VII. gimnazija

"Eksperimentalni dio na Državnoj maturi iz kemije - iskustva"

Izlaganje je potaknulo raspravu o uočenim prednostima i nedostacima eksperimentalnog dijela mature.

Pokus: Petar Vrkljan, prof. savjetnik: Suze sv. Januariusa

14. prosinca 2009.

Olgica Martinis, prof., viša savjetnica u AZOO

"Plakati i poster (što, kako i zašto)"

Radionica: Izrada plakata na rezultatima pokusa "Ekstrakcija DNA iz graška, banane, kivija i ananasa" (pokuse je pripremio Karlo Hrvatinić, prof. biologije, Prirodoslovna škola Vladimira Preloga, Zagreb).

22. ožujka 2010.

Doc. dr. sc. Franka M. Brückler, PMF-MO

"Logaritmi u otopinama"

Objašnjen je matematički pristup pH-vrijednosti i krivulji titracije. Posjećenost predavanjima pokazuje potrebu nastavnika za korelacijskim sadržajima.

Pokus: Petar Vrkljan, prof. savjetnik: Priprava otopina pH-vrijednosti od 1 do 13, dodatak univerzalnog indikatora

24. svibnja 2010.

Dubravka Turčinović, prof. savjetnica, V. gimnazija

Pokusi s državnog natjecanja 2010. (za učenike 7. razreda)

Radionica uz raspravu.

Pokus: Petar Vrkljan, prof. savjetnik: Natrij – skakač

Od školske godine 2009./2010. nastavnici za prisustvovanje sastancima Sekcije dobivaju potvrde, koje se izdaju za jedno polugodište. Na njima su upisana predavanja kojima su pojedini nastavnici prisustvovali, te broj sati provedenih na tim predavanjima. Time je povećan broj redovitih sudionika sastancima.

Filip Topić

Izješće o radu Studentske sekcije Hrvatskoga kemijskog društva

Sekcija se redovito sastaje svakog tjedna. Od protekle redovne skupštine održano je nekoliko predavanja:

10. studenog 2009.

Lana Šarić i Matea Vlatković: "Što smo radili ovog ljeta? (1)"

17. studenog 2009.

Filip Topić: "Što smo radili ovog ljeta? (2)"

27. travnja 2010.

Igor Huskić: "Kemijom protiv susjeda"

4. svibnja 2010.

Ivica Cvrtila: "Urotropin"

18. svibnja 2010.

Marina Čalogović: "Erlenmeyericom po Americi"

25. svibnja 2010.

Neven Krajina: "Sferni koordinatni sustav"

Tomislav Paj: "Gibbs-Duhemova jednadžba"

14. lipnja 2010.

Nikola Basarić: "Fotokemijske reakcije H-apstrakcije i dekarboksilacije adamantanskih ftalimida u sintezi biološki aktivnih spojeva"

Na inicijativu kolegice Matee Vlatković i Jasmine Salopek, a uz pokroviteljstvo i potporu HKD, ovog je proljeća pokrenut popularizacijski projekt "Znanstvene čarolije" kojim se nastoje kemija i znanost općenito približiti onima najmlađima kroz interaktivne radionice. U našim nastojanima pridružili su nam se i kolege fizičari i biolozi. Do sada smo uspješno održali radionice u 3 dječja vrtića na području Zagreba, a 12. i 13. lipnja posjetili smo SOS-Dječje selo Ladimirevci gdje smo održali desetak radionica za djecu od predškolskog uzrasta do završnih razreda osnovne škole. Aktivnosti će se nastaviti ujesen, a planiraju se i radionice za treću životnu dob.

Nenad Judaš

E-škola kemije. Izvješće za Godišnju skupštinu Hrvatskoga kemijskog društva (lipanj, 2010.)

U periodu koji pokriva ovo izvješće (studeni, 2009. – lipanj, 2010.) rubriku *Vi pitate E-škola odgovara* obogatilo je 350 novih odgovora na postavljena pitanja te ih je sada na web-stranicama dostupno 4046.

U okviru programa ***Kemijska radionica - Učenje otkrivanjem*** od prosinca 2009. pa do lipnja 2010. godine održani su sljedeći kemijski seminari za učenike i nastavnike:

5. prosinca 2009. OŠ VLADIMIRA NAZORA, Virovitica

12. prosinca 2009. GIMNAZIJA BJELOVAR, Bjelovar

6. veljače 2010. GIMNAZIJA KARLOVAC, Karlovac

17. travnja 2010. GIMNAZIJA ČAKOVEC, Čakovec

Voditelji radionica na ovim seminarima bili su: Nenad Judaš, Petar Vrkljan, Vladimir Stilinović i Filip Topić. Sve aktivnosti E-škole kemije financirala je tvrtka P&G na temelju *Ugovora o donaciji* sklopljenog s Hrvatskim kemijskim društvom.

IChO2010. – Pripreme za 42. Međunarodnu kemijsku olimpijadu

Pripreme za ovogodišnju 42. Međunarodnu kemijsku olimpijadu (IChO) započele su još u prosincu 2009. godine i održavane su u nekoliko navrata po dva do tri dana tijekom siječnja i veljače 2010. godine. Sam izlučni test održan je 9. travnja 2010. praktički cijeli dan od 9 do 17 sati s kraćim pauzama. Učenici su rješavali 7 skupina zadataka po tipu sličnih onima s IChO. Za IChO 2010. u Tokiju kvalificirali su se:

1. **Filip Vranješević** (3. razr., V. gimnazija, Zagreb)
2. **Igor Marković** (4. razr., V. gimnazija, Zagreb)
3. **Kristina Kučanda** (4. razr., I. gimnazija, Zagreb)
4. **Fran Petričević** (3. razr., III. gimnazija, Osijek)

Filip, Igor i Kristina su već sudjelovali na prošlogodišnjoj IChO u Cambridgeu i to im iskustvo daje prednost pri rješavanju takvih testova. Ove je godine na pripremama do kraja sudjelovalo gotovo 20 učenika, 17 ih je došlo na izlučni test - dvostruko više nego prošlih godina - i za četvrto se mjesto izborio Fran koji dolazi izvan Zagreba i to kao učenik trećeg razreda, što nam je posebno drago jer će obogaćen iskustvom međunarodnog natjecanja još dogodne moći sudjelovati na IChO.

U pripremama natjecatelja sudjelovali su nastavnici Prirodoslovno-matematičkog i Farmaceutsko-biokemijskog fakulteta, te Instituta Ruđer Bošković: Branka Zorc, FBF (mentor); Tomislav Cvitaš, PMF (mentor); Valerije Vrček, FBF; Tomislav Portada, IRB; Vesna Petrović Peroković, PMF; Vlasta Alegretti Živčić, PMF; te studenti PMF, učesnici (i dobitnici medalja) na IChO 2005. odnosno IChO 2006: Mijo Šimunović, Filip Topić i Matea Vlatković.

Iako svake godine dobivamo financijsku pomoć od Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, takav daleki put ne bi bio moguć bez vrijednog sponzorstva firmi koje su voljne podupirati mlade u njihovom trudu za stjecanjem znanja.

IYC2011 – Godina kemije 2011. Najava aktivnosti

Planirane aktivnosti

- Povećati u očima javnosti ulogu kemije u ostvarivanju svjetskih potreba
- Povećati zanimanje mladih ljudi za kemiju
- Poticati entuzijazam za kreativnu budućnost kemije
- Proslaviti stotu obljetnicu dodjele Nobelove nagrade Mariji Curie i stotu obljetnicu osnivanja Međunarodnog saveza kemijskih društava (preteča IUPAC-a)

Glavna događanja

- Rana najava i promidžba na PACIFICHEM-u (Honolulu, prosinca 2010.)
- Službeno pokretanje UNESCO (Pariz, siječnja 2011.)
- Kongres IUPAC-a (Puerto Rico, kolovoza 2011.)
- Završna ceremonija (Bruxelles, prosinca 2011.)

Na razini Hrvatske

- predavanja s pokusima za sve uzraste od predškolskog do sveučilišnog
- posjete industrijskim postrojenjima, proizvođačima kemikalija, rafinerijama nafte i metala
- obznanjivanje uloge kemije u globalnoj ekonomiji objavljivanjem popularizacijskih članaka, pripremom TV- i radio-emisija
- sponzoriranje izložbi plakata koji ističu korisnost i fascinantnost kemije
- projekti kojima bi studenti temeljem svojih znanja iz kemije rješavali neke lokalne probleme
- Čarolije u kemiji, Kemija PMF
- Otvoreni dani, Kemija PMF, IRB
- Festival znanosti
- Sastanak kemičara u veljači 2011.